

UNIVERSITY OF NICOSIA
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Τμήμα Επιστημών Αγωγής

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Εξ Αποστάσεως

«Τέχνες και Εκπαίδευση»

EDUC-511DL 01 Αρχές και Μέθοδοι Ποιοτικής Έρευνας

Υπεύθυνος καθηγητής: Δρ. Χαράλαμπος Βρασίδης

Διδάσκουσα: Δρ. Λούση Αβραμίδου

Μικρή Μελέτη:

« Η Στάση των Γονέων Απέναντι στο σχολείο»

Καλλιόπη Κυνηγοπούλου

ΑΦΤ U151N0400

Υποβλήθηκε στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας

στα πλαίσια του μαθήματος

Εκπαιδευτική Έρευνα: Αρχές και Μέθοδοι Ποιοτικής Έρευνας

Λευκωσία Κύπρος

Αύγουστος 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....	2
Η στάση των γονέων στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους.....	4
Πως η στάση των γονέων στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους επηρεάζει τη στάση και την συμπεριφορά των μαθητών.....	8
Θέσεις των εκπαιδευτικών και προκλήσεις.....	10
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	13

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο ξεκίνημα μιας συζήτησης για την στάση που κρατούν οι γονείς απέναντι στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους θα όφειλε κανείς να λάβει υπόψη του τα εξής γενικά αλλά πολύ κατατοπιστικά στοιχεία:

α) Δεν χρειάζονται όλοι οι γονείς παρότρυνση για να συμμετέχουν ενεργά στην σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους, διότι κάποιοι το κάνουν από μόνοι τους

(Hoover-Demsey, Walker, Sandler, Whetsel, Green, Wilkins&Closson, 2005).

β) Ο βαθμός εμπλοκής και ενεργού συμμετοχής των γονέων στην σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους τείνει να μειώνεται καθώς προχωρούν οι μαθητές σε ανώτερες βαθμίδες εκπαίδευσης (Hoover-Demseyetal, 2005).

γ) Η συμμετοχή των γονέων στην σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους είναι από την μεριά των γονέων μια πολύπλοκη διαδικασία (Lee, 2005).

δ) Υπάρχουν παράγοντες όπως η εθνικότητα, το κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο, το μορφωτικό επίπεδο και άλλοι που καθιστούν πολύ δύσκολη υπόθεση την εμπλοκή των γονέων στην σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους (PorterDeCusati&Johnson, 2004).

Από την άλλη μεριά η μελέτη της βιβλιογραφίας δείχνει ότι τα παιδιά- και ειδικά αυτά που βρίσκονται σε χαμηλές ακόμη βαθμίδες εκπαίδευσης- αντιμετωπίζουν πολύ θετικά την παρουσία των γονέων στην τάξη και στο σχολείο γενικότερα και παρουσιάζουν συνάμα υψηλότερες και περισσότερες επιτυχίες στην σχολική τους πορεία, όταν οι γονείς τους εμπλέκονται στη σχολική διαδικασία(Shirvani, 2007).

Επιπροσθέτως παρατηρήθηκε βελτίωση της συμπεριφορά τους μέσα στην τάξη (Shirvani, 2007).

Σύμφωνα με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στόχος του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος είναι η εξασφάλιση από την μεριά του σχολείου εκείνων των συνθηκών που θα επιτρέψουν στον μαθητή να αναπτύξει την προσωπικότητά του με ισχυρή αυτοαντίληψη, με συναισθηματική σταθερότητα, με κριτική και διαλεκτική ικανότητα καθώς και θετική διάθεση για συνεργασία και αυτενέργεια . Επίσης σύμφωνα με τους στόχους που ορίζει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στο γενικό μέρος, το σχολείο οφείλει να παράσχει γνώσεις αλλά και

να δημιουργήσει τις συνθήκες προς την παροχή δυνατοτήτων δια βίου ανανέωσης γνώσεων και δεξιοτήτων.

Αν τώρα η συμμετοχή των γονέων, όπως αυτή θα οριστεί μέσα από την μελέτη της βιβλιογραφίας, βοηθά σημαντικά προς αυτήν την κατεύθυνση, τότε το σχολείο οφείλει να βρει τρόπους να κινητοποιήσει και να ενισχύσει την συμμετοχή τους στην σχολική εκπαίδευση των μαθητών.

Τα ερευνητικά ερωτήματα της μελέτης διαμορφώθηκαν ως εξής:

1. Ποιοί παράγοντες διαμορφώνουν την στάση των γονέων απέναντι στην σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους;
2. Πώς η στάση των γονέων απέναντι στην σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους επηρεάζει την στάση και συμπεριφορά των μαθητών απέναντι στο σχολείο;

Η ΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΟΥΣ:

Είδη συμμετοχής-εμπλοκής

Σύμφωνα με τους Epstein, Sanders, Simon, Salinas, Jansom & Voorhs (2002), υπάρχουν 6 τρόποι-μοτίβα συμπεριφοράς που καθορίζουν τη στάση των γονέων απέναντι στον τρόπο συμμετοχής τους στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους:

1. Ανατροφή των παιδιών, όπου οι γονείς δημιουργούν το κατάλληλο σπιτικό-οικογενειακό περιβάλλον προκειμένου να στηρίξουν τα παιδιά τους στις μαθητικές τους υποχρεώσεις.
2. Επικοινωνία με το σχολείο και τους εκπαιδευτικούς.
3. Εθελοντική παρουσία και δράση στο σχολείο με την οργάνωση που αυτό παρέχει.
4. Μελέτη κατ οίκον, όπου οι γονείς βοηθούν οι ίδιοι ή με δασκάλους που προσλαμβάνουν στο διάβασμα και στις εργασίες των παιδιών τους.
5. Εμπλοκή των γονέων στη λήψη αποφάσεων για το σχολείο γενικότερα με τη δημιουργία και συμμετοχή σε συλλόγους γονέων.
6. Συνεργασία των γονέων με την ευρύτερη κοινότητα (π.χ. για την εύρεση πόρων για το σχολείο).

Παράγοντες που διαμορφώνουν τη συμμετοχη-εμπλοκή.

Υπάρχουν οι γονείς που ακολουθούν κάποια από ή και όλα τα παραπάνω μοτίβα συμπεριφοράς και διαμορφώνουν την στάση τους απέναντι στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους, καθώς και οι γονείς που δεν υιοθετούν τους παραπάνω τρόπους συμπεριφοράς και δεν εμπλέκονται σε αυτήν.

Σχολικές αναμνήσεις

Ίσως η στάση τους να επηρεάζεται από τις δικές τους προσωπικές σχολικές μνήμες, που ενεργοποιούνται και την διαμορφώνουν, ανάλογα με τις συνθήκες που το δικό τους παιδί αντιμετωπίζει στο σχολείο του (Raty, 2010).

Έτσι γονείς με αρνητικές σχολικές αναμνήσεις τείνουν να βοηθούν περισσότερο και συχνότερα τα παιδιά τους με την μελέτη στο σπίτι και την προετοιμασία των τεστ (Raty, 2010).

Αντιθέτως γονείς με θετικές σχολικές αναμνήσεις έχουν περισσότερη εμπιστοσύνη σε δασκάλους και σχολείο και βοηθούν λιγότερο τα παιδιά τους στο σπίτι (Raty, 2010).

Οι σχολικές αναμνήσεις των γονέων όμως δεν λειτουργούν αποκομμένες αλλά σε συνάρτηση με το κοινωνικό υπόβαθρο από το οποίο προέρχονται οι γονείς και εξαρτώνται από αυτό (Raty, 2007).

Έρευνες έδειξαν ότι οι γονείς που προέρχονται από την μεσαία τάξη αντλούν με θετικούς όρους τις σχολικές τους αναμνήσεις, εν αντιθέσει με εκείνους που προέρχονται από τη εργατική τάξη και είναι μοιρασμένοι: οι μισοί απόλαυσαν τα σχολικά τους χρόνια, ενώ οι άλλοι μισοί είχαν τραυματικές εμπειρίες σύμφωνα με τον Gorman(1998) [όπως παρατίθεται στον Raty (2007)].

Μορφωτικό επίπεδο -φύλο.

Μαζί με το κοινωνικό status, το μορφωτικό επίπεδο των γονέων και το φύλο είναι δύο ακόμη παράγοντες που διαμορφώνουν και επηρεάζουν την εμπλοκή των γονέων στην σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους. Έρευνες έδειξαν ότι οι μητέρες εμπλέκονται περισσότερο στα σχολικά δρώμενα των παιδιών τους σε σχέση με τους πατέρες. Επίσης οι μορφωμένες μητέρες που προέρχονται από υψηλό κοινωνικό status συμμετέχουν πιο ενεργά στη σχολική ζωή των παιδιών τους σύμφωνα με τους Raty, Jaukka & Kasanen (2004) [όπως παρατίθεται στον Raty (2011)].

Προσδοκίες

Έχει σημασία να αναφέρουμε ποιές είναι οι προσδοκίες των γονέων για το σχολείο και τους εκπαιδευτικούς των παιδιών τους, αφού και αυτές παίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση θετικής ή αρνητικής στάσης απέναντι στο σχολείο και θα επηρεάσουν ενδεχομένως τον τρόπο εμπλοκής τους.

Σύμφωνα με τις Sobkin, Ivanova & Skobel'Tsina (2013), οι γονείς ανώτερου μορφωτικού επιπέδου θεωρούν ότι ο ρόλος του σχολείου είναι να δημιουργήσει συνθήκες που θα αναπαράγουν το εκπαιδευτικό επίπεδο της οικογένειας, ενώ οι γονείς που δέχθηκαν τη βασική εκπαίδευση περιμένουν από το σχολείο να προσφέρει στα παιδιά τους βασικές γνώσεις και κουλτούρα.

Όσο υψηλότερο το μορφωτικό και οικονομικό status της οικογένειας τόσο περισσότερες οι προσδοκίες για ένα σχολείο που θα οδηγήσει τα παιδιά στην ανώτατη εκπαίδευση (Sobkin et al, 2013).

Τα επαγγελματικά εφόδια ενός καλού εκπαιδευτικού-σύμφωνα με τις προσδοκίες των γονέων- είναι μεταξύ άλλων η παροχή κινήτρων για μάθηση στα παιδιά, ο σεβασμός στη προσωπικότητα και ο τρόπος που τα προσεγγίζει, η ψυχολογική ασφάλεια που παρέχει, η εμπειρία, οι μέθοδοι διδασκαλίας που χρησιμοποιεί, οι γνώσεις και η παροχή εξατομικευμένης μάθησης στο παιδί (Sobkin et al, 2013).

Και εδώ το φύλο και το μορφωτικό επίπεδο των γονέων παίζει κάποιο ρόλο στην ιεράρχηση αυτών των χαρακτηριστικών, αφού οι μητέρες εκτιμούν ως πιο σημαντικά την παροχή κινήτρων και τον σεβασμό στη προσωπικότητα του μαθητή από τον εκπαιδευτικό, ενώ οι πατέρες εκτιμούν ως σημαντικότερα το επίπεδο εκπαίδευσης του δασκάλου και την ρητορική του ικανότητα (Sobkin et al, 2013).

Εθνικότητα

Τέλος πρέπει να αναφερθεί ότι η εθνικότητα και το πολιτιστικό υπόβαθρο παίζουν σημαντικό ρόλο και στις προσδοκίες που έχουν οι γονείς για το σχολείο και τους δασκάλους των παιδιών τους, και στον βαθμό εμπλοκής τους στην σχολική τους εκπαίδευση.

Έτσι πριν οι μελετητές και κυρίως οι εκπαιδευτικοί προβούν σε συμπεράσματα που χαρακτηρίζουν τον τρόπο και τον βαθμό αυτής της εμπλοκής, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι καθημερινές περιβαλλοντικές, κοινωνικές και πολιτιστικές δομές στις οποίες ζουν και λειτουργούν παιδιά και γονείς (Lee, 2005).

Έρευνες έδειξαν ότι γονείς που ανήκουν σε μειονότητες (οικονομικοί μετανάστες) εμφανίζουν μειωμένο βαθμό εμπλοκής στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους σύμφωνα με τους Edwards & Dandridge (2001) [όπως παρατίθεται στον Lee,(2005)]. Οι

Edwards&Dandridge (2001) βρήκαν ότι η έλλειψη επικοινωνίας, λόγω μη επαρκούς γνώσης της γλώσσας, και η έλλειψη εμπιστοσύνης στην αλληλεπίδραση σχολείου-οικογένειας είχε ως αποτέλεσμα τον χαμηλό βαθμό εμπλοκής αυτών των γονέων στα σχολικά δρώμενα των παιδιών τους.

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση θα ήταν ελλιπής αν στους λόγους που εμποδίζουν την εμπλοκή των γονέων στην σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους δεν αναφερόταν οι γνώσεις που έχουν, οι ικανότητές τους, ο χρόνος και η ενέργεια που η συμμετοχή τους θα απαιτούσε, το εργασιακό καθεστώς και το ωράριο με το οποίο εργάζονται και οι διάφοροι οικονομικοί ή οικογενειακοί παράγοντες (Hoover-Dempsey et al. ,2005).

Είναι ενδιαφέρον να δει κανείς πως η εμπλοκή των γονέων στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους, όπως διαμορφώνεται από τα παραπάνω, επηρεάζει την απόδοσή και την συμπεριφορά των μαθητών στο σχολείο.

ΠΩΣ Η ΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΟΥΣ ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ ΤΗ ΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ.

Είναι γνωστό στους εκπαιδευτικούς και στους ανθρώπους που ασχολούνται με παιδιά προσχολικής ηλικίας πως η δημιουργία στενών σχέσεων αναφοράς μεταξύ γονέων και σχολείου-εκπαιδευτικών είναι πολύ σημαντική (Knopf&Swick, 2007).

Σύμφωνα με την Αναγνωστοπούλου (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο) σημαντικός παράγοντας που καθορίζει την σχέση μαθητών-εκπαιδευτικών είναι ο ρόλος της οικογένειας. Όταν γονείς και εκπαιδευτικοί έχουν στενές σχέσεις, τότε μπορούν και ανταλλάσσουν χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τα ενδιαφέροντα, τις ιδιαιτερότητες, την οικογενειακή κατάσταση και τις προσδοκίες της οικογένειας αφενός και αφετέρου την συμπεριφορά και την πρόοδο του μαθητή στο σχολείο. Έτσι ο εκπαιδευτικός αξιοποιώντας αυτές τις πληροφορίες προσαρμόζει τις παιδαγωγικές του ενέργειες στην ατομικότητα του κάθε μαθητή (Αναγνωστοπούλου- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο).

Έρευνες έδειξαν ότι η στενή σχέση μεταξύ γονέων και δασκάλων οδηγεί σε μεγαλύτερου βαθμού εμπλοκή των γονέων στην σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους με σημαντικά και διαχρονικά αποτελέσματα στην πρόοδο των μαθητών σύμφωνα με τους Ryan, Adams, Gullota, Weissberg&Hampton (1995).

Αντίστοιχες έρευνες σε μεγαλύτερα παιδιά ανώτερης βαθμίδας εκπαίδευσης (Shirvani, 2007), έδειξαν ότι και εκεί στις περιπτώσεις όπου ενισχύθηκε στα πλαίσια πειράματος η εμπλοκή των γονέων, τα παιδιά συμμετείχαν περισσότερο στο μάθημα, ανέβασαν τους βαθμούς τους και βελτιώθηκε η συμπεριφορά τους.

Σύμφωνα με τους Henderson&Berla(1994), η εμπλοκή των γονέων είναι σημαντική όχι μόνο στο Δημοτικό αλλά και στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο. Επίσης ο Shirvani (2007) στην έρευνά του, απέδειξε ότι οι μαθητές της πειραματικής ομάδας, όπου ενισχύθηκε η εμπλοκή των γονέων τους βελτίωσαν και αυτοί αλλά και οι γονείς τους τη στάση τους απέναντι στο σχολείο. Επιπρόσθετα σε σύγκριση με την ομάδα ελέγχου οι μαθητές αυτοί βελτίωσαν τους βαθμούς των εργασιών τους, ανέπτυξαν την αυτοεκτίμησή τους, βελτίωσαν την επαφή και δέσμευση στην τάξη και τα καθήκοντά τους(Shirvani, 2007).

Παρακάτω θα παρουσιαστεί ο τρόπος που οι εκπαιδευτικοί και το σχολείο αντιλαμβάνονται την εμπλοκή των γονέων στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους, τα λάθη και οι προκαταλήψεις και θα μελετηθούν αποτελεσματικότεροι τρόποι επίτευξης αυτής της εμπλοκής.

ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Προκαταλήψεις

Πολλές φορές οι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν ως πρόκληση την κινητοποίηση της συμμετοχής των γονέων των μαθητών τους στα σχολικά πράγματα. Αισθάνονται και δηλώνουν ότι οι γονείς δεν συνεργάζονται, δεν νοιάζονται και αδιαφορούν (Lee, 2005).

Αρνούνται να δεχτούν τη σπουδαιότητα του ρόλου του σχολείου στην κινητοποίηση και ενίσχυση της εμπλοκής των γονέων στην σχολική εκπαίδευση των μαθητών τους (Lee, 2005), καθώς και την αμφίδρομη φύση της σχέσης μεταξύ σχολείου-οικογένειας: όταν οι γονείς ενθαρρύνονται από το σχολείο να συμμετάσχουν στην σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους, τότε δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για αυτό (Shirvani, 2007).

Αρκετά συχνά το σχολείο και οι εκπαιδευτικοί αποτυγχάνουν να δημιουργήσουν διόδους επικοινωνίας με τις οικογένειες των μαθητών τους, καθώς αγνοούν τις απόψεις και τις ανάγκες των γονέων (Knopf&Swich, 2007) και λειτουργούν κάπως «σχολιοκεντρικά» (Lawson, 2003).

Από την πλευρά τους οι γονείς θεωρούν ότι το σχολείο και οι εκπαιδευτικοί δεν τους συμβουλευονται για σημαντικά θέματα, ενώ όταν ζητούν τη συνεργασία βάζουν τους δικούς τους όρους (Lawson, 2007).

Παρακάτω θα αναφερθούν κάποιες λανθασμένες αντιλήψεις και στερεότυπα που έχει το σχολείο και οι εκπαιδευτικοί για τις συμπεριφορές των γονέων των μαθητών τους.

Κάποιοι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι οι υπερπροστατευτικοί γονείς ή αυτοί που το σχολείο θεωρεί ως τέτοιους, δεν στηρίζουν την εκπαίδευση του παιδιού τους καθώς και τον τρόπο που αυτό προσαρμόζεται στην τάξη. Επίσης θεωρούν ότι, όταν οι γονείς δεν συμμετέχουν στις δράσεις του σχολείου, απλά δεν ενδιαφέρονται (Lawson, 2007).

Ένα ακόμη λάθος που κάνουν οι εκπαιδευτικοί είναι η θεώρηση πως η ποιότητα της εμπλοκής των γονέων στα σχολικά πράγματα αποτελεί κριτήριο εκδήλωσης ενδιαφέροντος (Knopf&Swick, 2007), χωρίς να λαμβάνουν υπόψη την έλλειψη πόρων, μεταφορικού μέσου ή και χρόνου από την πλευρά των γονέων.

Επίσης η θέση ότι οι γονείς δεν έχουν χρόνο ή κίνητρο για να συμμετέχουν στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους, αποκλείει αυτόματα και τις όποιες προσπάθειες θα κατέβαλλε το σχολείο και οι εκπαιδευτικοί για να δημιουργήσει κίνητρα ή να βοηθήσει για εύρεση χρόνου σε αυτές τις οικογένειες(Epstein, 1995), σαν το φαινόμενο της «αυτοεκπληρούμενης προφητείας».

Ο Epstein παρατήρησε ότι, όταν οι γονείς αισθάνονται συνδεδεμένοι με το σχολείο και τους εκπαιδευτικούς των παιδιών τους, βρίσκουν τον χρόνο για να εμπλακούν περισσότερο (1995).

Προκλήσεις

Γίνεται λοιπόν εύκολα αντιληπτό από τα προηγούμενα ότι είναι ανάγκη το σχολείο και το εκπαιδευτικό προσωπικό να υιοθετούν σχέδια δράσης που θα βοηθήσουν στην δημιουργία καλής και ουσιαστικής επικοινωνίας με τις οικογένειες των μαθητών τους, προκειμένου να κινητοποιήσουν την εμπλοκή τους στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους. Η βιβλιογραφία έχει να προτείνει πολλούς και διάφορους τρόπους επίτευξης τέτοιων στόχων.

Ο Swick (2004) υποστηρίζει ότι το σχολείο πρέπει από την αρχή να επιδιώκει να δημιουργεί ουσιαστικές σχέσεις με όλους τους γονείς των μαθητών, προσδιορίζοντας από την έναρξη της σχολικής βαθμίδας στην οποία βρίσκεται ο μαθητής το πλαίσιο, την οπτική ,την φύση και την συχνότητα των επαφών μεταξύ σχολείου και γονέων(Knopf&Swick, 2007).

Οι Seligman&Darling [όπως παρατίθεται στους Knopf&Swick (2007)] προτείνουν το σχολείο να πάρει όλα τα μέτρα ώστε η πρώτη επαφή με τους γονείς των μαθητών να είναι θετική, σχετικά νωρίς και κυρίως να μην την δημιουργεί η ανάγκη διευθέτησης προβλημάτων από αρνητικές συμπεριφορές των μαθητών , αλλά η ανάγκη για γνωριμία μεταξύ τους.

Ο Swick (2004) ζητά το σχολείο να δημιουργεί τις κατάλληλες προϋποθέσεις για συχνή και σταθερή επικοινωνία με τους γονείς των μαθητών προτείνοντας προσωπική επαφή, αλληλογραφία, τηλεφωνική επικοινωνία και ανταλλαγή μηνυμάτων μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Ο ίδιος υποστηρίζει ότι είναι πολύ σημαντικό οι εκπαιδευτικοί να κοινοποιούν στους γονείς ακόμη και τα πολύ μικρά επιτεύγματα των παιδιών τους και να παρουσιάζουν τα έργα τους.

Τέλος οι Swick & Hooks (2005) επιμένουν στην ανάγκη το σχολείο να ανιχνεύει από νωρίς τις προσδοκίες και ανάγκες των γονέων και να προσαρμόζει τα προγράμματά του ανταποκρινόμενο σε αυτές.

Είναι πολύ σημαντικό να περάσει στους γονείς το μήνυμα ότι το σχολείο εκτιμά την συμμετοχή των στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους και τους θεωρεί τον πρώτο και σημαντικότερο δάσκαλο του παιδιού τους (Swick&Hooks, 2005) και να ζητά την βοήθεια των γονέων όταν τη χρειάζεται (Hoover-Dempsey&Sandler, 1997).

Σαν επίλογος

Εν κατακλείδι θα μπορούσε κάποιος να πει ότι η συμμετοχή των γονέων στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους, βελτιώνει την εκπαίδευση των παιδιών και η τάση των γονέων να συμμετέχουν επηρεάζεται από την ποιότητα της σχέσης που χτίζουν οι εκπαιδευτικοί με τους γονείς (Knopf&Swick, 2007).

Με την προϋπόθεση ότι οι παραπάνω προτάσεις για την δημιουργία θετικού κλίματος συνεργασίας μεταξύ σχολείου-γονέων έχουν δραματικό αντίκτυπο στην ποιότητα της εκπαίδευσης που το σχολείο παρέχει, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από την εκπαιδευτική κοινότητα ως προτάσεις για μια καλή αρχή (Knopf&Swick, 2007).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Στα αγγλικά

Edwards , P.A., &Dandridge, J., C. (2001). Developing collaborative relationships with parents: some examples. *School Community Journal*.

Epstein, J. (1995).School/family community partnerships: Caring for the children we share. *Phi Delta Kappa*, 76(9), 701-712.

Epstein, J., Sanders, M., Simon, B., Salinas, K., JansomN.,&VoorhsF. (2002). *School, Family and Community partnerships: your handbook for action* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

Gorman, T. (1998). Social class and parental attitudes towards education. *Journal of Contemporary Ethnography*, 27, 10-45.

Henderson, A., & Berla, N. (1994). *A new generation of evidence: The family is critical to student achievement*. Washington, DC: National Committee for Citizenship in Education.

Hoover-Demsey, K., & Sandler, H. (1997). Why do parents become involved in their children's education? *Review of educational research*, 67,3-42.

Hoover-Demsey, K., Walker, J., Sandler, H., Whetsel, D., Green, C., Wilkins, A., & Closson, K. (2005).Why Do Parents Become Involved? Research Findings and Implications. *The Elementary School Journal*,106 (2),105-130.

Knopf, T., & Swick, J.K.(2006).How Parent Feel about Their Child's Teacher/School: Implications for Early Childhood Professionals. *Early Childhood Education Journal*, 34(4), 291-296.

Lawson, M. (2003).School-family relations in context: Parent and teacher perceptions of parent involvement. *Urban Education*, 38(1), 77-133.

Lee, S. (2005). Selective Parent Participation: Structural and Cultural Factors that Influence School Participation among Korean Parents. *Equality & Excellence in Education*, 38,299-308.

- Porter DeCusati, C.L., & Johnson, J. (2004). Parents as Classroom Volunteers and Kindergarten Students' Emergent Reading Skills. *The Journal of Education Research*, 97 (5), 235-246.
- Raty, H. (2007). Parents' own school recollections influence their perception of the functioning of their child's school. *European Journal of Psychology of Education*, 22(3), 387-398.
- Raty, H. (2011). Past in the Present: the way parents remember their own school years relates to the way they participate in their child's schooling and remember his/her school years. *Social Psychology education*, 14, 347-360.
- Raty, H., Jaukka, P., & Kasanen, K. (2004). Parents' evaluations and recollections of their child's first school year. *Social Psychology of Education*, 36, 133-125.
- Ryan, B., Adams, G., Gullota, T., Weissberg, R., & Hampton, R. (1995). *The family-school connection: theory, research, and practice*. Thousand Oaks, CA: Sage
- Shirvani, H. (2007). Effects of Teacher Communication on Parents' Attitudes and their Children's Behaviors at Schools. *Education*, 128(1), 34-47.
- Sobkin, V. S., Ivanova, A. I., & Skobel' Tsina, K.N. (2013). The Attitudes of Preschoolers' Parents toward School Education. *Russian Education and Society*, 55 (7), 79-89.
- Swick, K. (2004). What parents seek in relations with early childhood family helpers. *Early childhood education journal*, 31(3), 217-220.
- Swick, K., & Hooks, L. (2005). Parental experiences and beliefs regarding inclusive placements of their special needs children. *Early childhood education journal*, 32(6), 1-6.

Στα ελληνικά

Αναγνωστοπούλου Μ. Οι διαπροσωπικές σχέσεις εκπαιδευτικών-μαθητών στο ολόημερο σχολείο. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (χωρίς ημερομηνία).

Ανάκληση 2 Ιουλίου 2015 από

http://www.pi-schools.gr/download/programs/Oloimero/oloimero_03_05/eishghseis_hmer_05/eis_Anagnostopoulou2.pdf

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο-Γενικό μέρος Προγραμμάτων ΔΕΠΣΣ (χωρίς ημερομηνία).

Ανάκληση 1 Ιουλίου 2015 από

www.pi-schools.gr/download/programs/depps/1Geniko_Meros.pdf